

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistallenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Viitanen, K. & Keränen, M. 2017. AgileAMK-malli – ketterä tapa opiskeluun ja myytävien koulutuksien kehittämiseen.

Teoksessa TAMK-konferenssi - TAMK Conference 2017. Learning and working together. Tampere: Tampereen ammattikorkeakoulu, Tampereen ammattikorkeakoulun julkaisuja, 172-180.

DOI / URL: <http://julkaisut.tamk.fi/PDF-tiedostot-web/Muut/TAMK-Conference2017.pdf>

Katri Viitanen, Marja Keränen

22. AGILEAMK-MALLI – KETTERÄ TAPA OPISKELUUN JA MYYTÄVIEN KOULUTUKSIEN KEHITTÄMISEEN

Tiivistelmä

AGILEAMK-MALLI ON kehitetty TAMKin VirtuaaliAMK-verkoston Uutta avointa energiaa -hankkeessa (uusiovoinenergia.fi) ja mallia hyödynnetään MOOC-kurssien tuottamisessa. Mallilla vastataan ketterästi ja nopeasti yritysten täydennyskoulutustarpeeseen. Mallia voidaan käyttää myös opiskelussa ja syväoppimisen tukemisessa.

AgileAMK-mallia käytettiin ja sen käyttöä tutkittiin TAOKin opettajankoulutuksessa ns. ankkurituotosten tekemisessä syksyn 2016 aikana. Ankkuritehtävät ovat oleellinen osa opettajaopintoja ja opettajaopiskelijat työستävät niitä muutaman kuukauden ajan. AgileAMK-mallia noudattaen, ankkuritehtävien ohjaaminen tapahtui ennalta määritellyn ja strukturoidun prosessin sisällä. Työvälineenä oli ilmainen sovellus, Trello (trello.com), jonka avulla pienryhmän työskentely tuli läpinäkyväksi, sekä tuotosten ohjaajalle, että tekijöille.

Katri Viitanen teki osana opettajanopintojaan kehittämistyön, jonka aikana tehtiin kysely ammatillisen opettajankoulutuksen osallistujille ketterien menetelmien (AgileAMK) ja Trello -työkalujen hyödyntämisestä ankkuritehtävän tekemisessä. Lisäksi kehittämistyössä pohdittiin AgileAMK-mallin soveltuvuutta TAMK:n myytävien koulutusten kehittämiseen. Kyselyn ja kokemusten perusteella voidaan kuvata, miten mallia sovelletaan opiskeluun ja miten sen avulla voidaan kehittää ketterästi työelämän tarpeisiin koulutustarjontaa.

Tausta ja tavoitteet

Tampereen ammattikorkeakoulu tarjoaa tutkintotavoitteisen ja ammatillisen opettajankoulutuksen koulutuksen lisäksi monipuolisesti ammatillista täydennyskoulutusta. Ammatillisen täydennyskoulutuksen koulutusmuotoja ovat avoin ammattikorkeakoulu, erikoistumiskoulutukset, yleinen yksilötasolla tarjottava ammatillinen täydennyskoulutus sekä työvoimakoulutukset. Näitä täydennyskoulutuksia järjestää pääsääntöisesti TAMK:n täydennyskoulutus ja palvelut yksikkö TAMK EDU.

Ammatillisen täydennyskoulutuksen lisäksi TAMK EDU räätälöi hyvin kattavasti yritysten tarpeisiin asiakkaan lähtökohdista olevia koulutuksia. Koska TAMKilla on osaamista ja asiantuntijuutta seitsemältä koulutusalueelta, on myös yrityksille tarjottava koulutuksen laajuus mittava. Ketterien menetelmien soveltaminen koulutussuunnitteluun voi myös lisätä yrityksille tajottavan räätälöidyn koulutuksen sisällön laatua ja osuvuutta.

Ketteriä menetelmiä Lean/Agile on alettu viime vuosina hyödyntää laajemmin myös asiantuntijatyössä. Lean/Agile -menetelmien avulla asiantuntijatyö voidaan suunnitella sujuvaksi, mitata toimintaa uudenlaisten mittarien avulla, kohentaa työhyvinvointia sekä saavuttaa tehokkuutta ja parempia tuloksia. Ketterät menetelmät parantavat työhyvinvointia, koska työn mielekkyys kasvaa, työssä kuormittuminen saadaan hallintaan sekä työ ja prosessit muuttuvat sujuvimmiksi.

Lean Startup -tuotekehitys pohjautuu Rakenna – Mittaa – Opi – syklin ympärille. Sykli alkaa aina ideasta. Jos idea koetaan tarpeeksi tärkeäksi toteuttaa, siitä tuotetaan MVP-versio (MVP, Minimum Viable Product). Tämän jälkeen koulutus- tai konsultointituote julkaistaan ja sen asiakastarpeiden vastaavuutta ja liiketoiminnallista kannattavuutta mitataan. (Isaksson, 2016)

Sovellettaessa ketteriä menetelmiä yhteistyön tekeminen on oleellista tavoitteiden saavuttamiseksi, kuten myös avun ja tuen tarjoaminen sekä aloitteellisuuteen rohkaiseminen. Työn mielekkyyttä lisää myös se, että asiakkaan tyytyväiseksi tekeminen on toiminnan johtava periaate. Lisäksi uskallus tarttua epäkohtiin ja uudet innovaatiot lisäävät työhyvinvointia.

Ketterien menetelmien käyttöönotto vaatii asiantuntijoilta itseorganisoituvuutta ja itsensä johtamista (Lehtonen et al. 2014, 25). Toisaalta myös ketteryyttä tukevan esimiehen, johdon ja organisaation pitää sitoutua näkyvästi ketteryyteen sekä tukea erityisesti kehittäjätiimien itseohjautuvuutta (Lehtonen et al. 2014, 81). Siten ketterien menetelmien käyttöönotto ja toimiminen vaativat myös uudenlaista johtajuutta.

AgileAMK-malli on kehitetty TAMK:n hallinnoiman VirtuaaliAMK-verkoston Uutta avointa energiaa -hankkeessa. Mallin pohjalla ovat ohjelmistotuotannossa käytetyt ketterät kehitysmenetelmät scrum, kanban ja scrum-ban. Uutta avointa energiaa -hankkeessa mallia käytetään MOOC-kurssien tuottamiseen ja vastaamaan yritysten täydennyskoulutustarpeeseen ketterästi. (<https://uusivoinenergia.fi/materiaalit/agileamk-malli/>)

Kuvassa 1. on kuvattuna AgileAMK-mallin sisältämä prosessi, jota sovelletusti käytettiin opettajankoulutuksen ankkuritehtävissä. Opiskelijat työskentelivät viiden hengen pienryhmissä eli kehitystiimeissä. Kuvassa "MOOCin kehitysjonon" muodostivat ankkuritehtävän eri osatehtävät/osakysymykset, joihin prosessissa tuotettiin vastauksia. Osatehtävänä kehitysjonossa oli esim. videon tuottaminen, joka jaettiin pienemmiksi tehtäviksi, esim. videon synopsis, käsikirjoitus jne. Tehtävistä muodostui kehittämisjakson eli sprintin kehitysjono. Sprintissä työstettiin video eri vaiheet valmiiksi toimivaksi videoksi (toimiva MOOCin osa).

Kuva 1. AgileAMK-malli VirtuaaliAMK-verkoston MOOCien tuottamiseksi (sovellettu ketteriä menetelmiä) (Kuva: Miia Törmänen, 2015).

TAMKissa ja ammatillisessa opettajankoulutuksessa käytetään onnistuneesti monenlaisia oppimisprosesseja, jotka mahdollistavat syväoppimista ja yhteisöllistä työskentelyä. Opettajaopintoihin sisältyvä ankkuritehtävä ja kehittämistyö ovat hyvin tyypillisiä pitkälle aikavälille sijoittuvia n. viiden opiskelijan pienryhmätuotoksia, joissa tekemisprosessin tulisi olla läpinäkyvä, sekä ryhmänopettajalle, että muulle ryhmälle sekä lopputuotoksen tulisi olla laadukas.

Voisiko AgileAMK-malli olla yksi ratkaisu opiskeluprosessin läpinäkyvyyden ja ohjaamisen haasteeseen? AgileAMK-mallihan kuvaa tapaa tehdä asioita ketterästi, joten "lopputuote" voisi olla vaikkapa ankkuritehtävän tuloksena syntynyt tuotos eli tuote. Lisäksi tavoitteena oli selvittää, voisiko AgileAMK-malli ruokkia syvällisempää yhteisöllistä tekemistä, syväoppimista ja tavoitteisiin sitoutumista ja sitä kautta motivoitumista?

Toteutuksen kuvaus

AgileAMK-mallia käytettiin TAOKin opettajankoulutuksessa kahdessa ammatillisen opettajankoulutuksen opiskelijaryhmissä ankkurituotosten tekemisessä syksyn 2016 aikana. Ankkuritehtävät ovat oleellinen osa opettajaopintoja ja opettajaopiskelijat työstivät tuotoksia muutaman kuukauden ajan. AgileAMK-mallia noudattaen, ankkuritehtävien ohjaaminen tapahtui ennalta määritellyn ja strukturoidun prosessin sisällä. Työvälineenä oli ilmainen sovellus, Trello (trello.com), jonka avulla pienryhmän työskentely saatiin läpinäkyväksi sekä ankkurituotosten ohjaajalle (lehtori Marja Keränen), että tekijöille (opettajankoulutuksen 15TaKeA- ja 15TaPeLaA-ryhmät).

Katri Viitasen kehittämistyössä tehtiin kysely ammatillisen opettajankoulutuksen osallistujille ketterien menetelmien (Agile) ja Trello -työkalujen hyödyntämisestä ankkuritehtävien tekemisessä. Kehittämistyössä Katri pohti mallin soveltuvuutta TAMK:n myytävien koulutusten kehittämiseen. Lisäksi Marja Keränen kysyi palautekyselyssä opiskelijaryhmiltään kokemuksia mallin käytöstä.

Tulokset

Tuloksena voidaan päätellä, että AgileAMK-malli sopisi hyvin TAMK EDUa ja TAMKia yhdistäväksi työkaluksi, jossa koulutuksen suunnitteluun voisi osallistua sekä substanssiopettaja että suunnittelija TAMK EDUsta. Näin koulutuksen suunnittelutyöstä saadaan läpinäkyvämpää ja monialaisempaa. Lisäksi mallin käyttö toisi uutta arvoluontia asiakasnäkökulmasta, kun Agile-toimintaan liittyy kuitenkin läheisesti käyttö- ja käyttöliittymäsuunnittelu.

AgileAMK-mallin käyttäminen koettiin valtaosin erittäin hyödylliseksi. Monessa kyselyn vastauksessa oli mainittu se, että AgileAMK-mallin käyttö toi ryhtiä ja läpinäkyvyyttä sekä loogisuutta työn etenemiseen, koska kaikki näkevät, mitä kukin on tekemässä ja missä vaiheessa työ on. Se antoi myös hyvän pohjan jäsentelyyn ja tehtävän pilkkomisen pienempiin osiin ja siten myös kokonaisuuden työstäminen oli helpompaa. Lopputuloksena saatiin havainnollinen esitys. Mallin voidaan siis sanoa motivoivan opiskelijaryhmiä, jossa voisi käyttää ennakoivaa yhteistoimintaa. Se lisää yrittäjämäistä otetta tehdä töitä ja tehtäviä, lisää verkosto-osaamista, tiimityötaitoja. Se lisää myös hinkua oppia lisää.

Erityisesti hyötyä nähtiin ensimmäisen ankkuritehtävän tekemisessä, koska siinä oli monia erilaisia vaiheita työstettävänä. Kehitystiimit käyttivät nopeita, viikon sprinttejä ja viikon lopuksi virtuaalipalaverissa (Lync, Skype, AdobeConnect, jne.) katsottiin asiat suoraan seuraavaan sprinttiin. Tämä malli koettiin erittäin hyväksi ja toimivaksi. Jotkut pienryhmistä käyttivät AgileAMK-mallia soveltaen johonkin jo ennalta tuttuun malliin. Jossakin ryhmässä oli AgileAMK-malli tavallaan tiedostamatta jo käytössä, mutta nyt käytetty malli antoi varsinaisen nimen jo entuudestaan tutulle toiminnalle.

Pienryhmän sisällä todettiin hyödylliseksi se, että sai ehdottaa, millaisia tavoitteita tehdään. Lisäksi lyhyen ja pitkän aikavälin tehtävänjako ja kunkin kehitystiimin jäsenen vahvuudet huomioidtiin.

Jatkotoimenpiteet

Agile-malli pitää sisällään myös jatkuvan laadunvarmistamisen. Agile-mallilla tuotettujen täydennyskoulutusten sisällöistä ja toteutuksista tulisi teknisesti korkeatasoisia ja pedagogisesti nykyaikaisten opetusmenetelmien mukaisia. TAMK EDUssa ja ammatillisessa opettajankoulutuksessa mallin kehittämistä tullaan jatkamaan ja käytäntöön soveltamista laajennetaan.

TAMK EDUssa Agile-mallin ja Lean Startup -menetelmän hyödyntämisestä täydennyskoulutuksen prosessi- ja konseptisuunnittelussa on jo tehty suunnitelmia. Kehittämistä aletaan viedä eteenpäin alkuvuodesta 2017. Malli nähdään asiakkaan näkökulmasta erittäin hyödyllisenä. Se tuo läpinäkyvyyttä ja laadullista näkökulmaa tekemiseen. Lisäksi se selkeyttää organisaation sisällä prosesseja ja tekee suunnittelu- ja kehittämistyöstä kevyempää ja helpompaa toteuttaa.

Monella Startup kehitystyö saattaa olla varsinkin alussa hyvin sekavaa ja jopa kaoottista. Markkinat pakottavat etenemään nopeasti ja yhä vähenevät resurssit hankaloittavat tekemistä. Yleensä silloin mennään tulipaloa sammuttaen -tyylillä ja asioita viedään eteenpäin ja kehitetään pakonomaisesti ja hinnalla millä hyvänsä. Pakonomainen ja kiireessä tehty suunnittelutyö toimii jossakin vaiheessa ja jonkin aikaa, mutta jos halutaan luoda uskottavaa ja laadukasta liiketoimintaa on TAMK EDUn jossakin vaiheessa välttämätöntä siirtyä kohti hallitumpaa prosessikehitystä. Agile-mallin ja Lean Startup -menetelmän soveltaminen ja käyttö täydennyskoulutusten palveluiden kehittämisessä on yksi keino luoda järjestystä kaaoksen hallintaan ja samalla edetä ripeästi, mutta hallitusti.

Lähteet

ISAKSSON, T. 2016. Leanin oikea viitekehys: asiakasarvo. Metropolian tuotekehittäjät. Luettu 3.11.2016 <https://metropoliantuotekehittajat.wordpress.com/2016/01/17/leanin-oikea-viitekehys-asiakas-arvo/>

LEHTONEN, T., TUOMIVAARA, S., RANALA, V., KÄNSÄLÄ, M., MÄKILÄ, T., JOKELA, T., KÖNNÖLÄ, K., KAISTI, M., SUOMI, S., ISOMÄKI, M. & YLITOLVA, M. 2014. Sulautettujen järjestelmien ketterä käsikirja. Painosalama Oy, Turku, s. 98 http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/99142/Sulautettujen_jarjestelmien_kettera_kasikirja_Painos1.pdf?sequence=2

PAASO L., DAHLBERG E., KANTOLA, M., KERÄNEN M., LEHTO T., MERILÄINEN J., MÄNTYVAARA J., TERVONEN, P. & TÖRMÄNEN M. 2015. AgileAMK-malli 0.6. Luettu 3.1.2017 <https://uusiavoinenergia.fi/materiaalit/agileamk-malli/>

